

Sygn. akt **V Ca 3999/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska (spr.)
Sędziowie:	SSO Magdalena Majewska SSR del. Agnieszka Wiśniewska
Protokolant:	sekr. sądowy Urszula Kujawska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. K. i Z. K.

przeciwko M. R. i R. R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie

z dnia 31 sierpnia 2015 r., sygn. akt II C 1401/15

1. oddała apelację;

2. zasądza od M. R. i R. R. solidarnie na rzecz M. K. i Z. K. solidarnie kwotę 1200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 3999/15

UZASADNIENIE

M. K. i Z. K. wnieśli o zasądzenie od M. R.

i R. R. kwoty 18.677,76 zł z odsetkami ustawowymi od 7 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazali, że roszczenie wynika z weksla wystawionego celem zabezpieczenia umowy pożyczki, podpisanego przez M. R. i poręczonego przez R. R..

Nakazem zapłaty z 25 lutego 2014r. w postępowaniu nakazowym orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwani wnieśli zarzuty, wnosząc o oddalenie powództwa. Podnieśli, że umowa pożyczki nie była powiązana z warunkami umowy kredytowej zawartej przez powodów albowiem była zawarta na inny

okres i przewidywała inne kwoty spłat niż umowa kredytu. Pozwani podkreślili również, że nigdy nie wyrazili zgody na przeniesienie na nich warunków umowy ,kredytu bankowego, zawartej przez powodów.
W związku z powyższym podnieśli zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową.

W odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty powodowie wnieśli o ich oddalenie w całości i utrzymanie nakazu zapłaty w mocy, zarzucając sprzeczność podnoszonych przez pozwanych zarzutów z deklaracją wekslową.

Wyrokiem z 31 sierpnia 2015r. Sąd Rejonowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty z 25 lutego 2014r.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i ocenę prawną.

M. K. i Z. K. na podstawie umowy z 13 kwietnia 2010 r. udzielili M. R. i R. R. pożyczki w kwocie 30.000 zł , którą pozwani zobowiązali się spłacić w 12 równych ratach tygodniowych w kwocie po 2.500 zł każda począwszy od 23 kwietnia 2010 r.

Środki na udzielenie pozwany pożyczki pochodziły z kredytu bankowego, który powodowie zaciągnęli w (...) BANKU (...) S.A. na podstawie umowy nr (...) o kredyt gotówkowy. Celem zabezpieczenia zwrotu kwoty pochodzącej z kredytu bankowego przekazanej pozwany w formie pożyczki, M. R. wystawiła weksel in blanco, a R. R. go poręczył. Pozwani podpisali deklarację wekslową , w której upoważnili powodów do uzupełnienia weksla w każdym czasie w wypadku niedotrzymania warunków zawartych w umowie pożyczki. Weksel mógł być wypełniony w zakresie zaległego zadłużenia, należnych odsetek jak i kosztów związanych z kredytem.

Powodowie mieli spłacać kredyt z uiszczanych przez pozwanych rat pożyczki. Nadto strony uzgodniły , iż po spłaceniu przez pozwanych pożyczki w umownym terminie, obie strony miały udać się do banku celem rozliczenia kredytu, tzn. spłacenia przez powodów ze środków otrzymanych od pozwanych kwoty głównej kredytu oraz pokryciu przez pozwanych naliczonych przez bank kosztów.

Pozwani dokonywali spłat rat pożyczki nieregularnie i z uchybieniem wyznaczonych terminów w związku z czym powodowie nie byli w stanie spłacić kredytu w trzymiesięcznym terminie wyznaczonym umową kredytu. Ostatecznie pozwani spłacili łącznie kwotę 29.000 zł.

Dnia 23 lipca 2013r. powodowie uzupełnili weksel na kwotę 24.236,55 zł oraz wyznaczyli pozwany termin wykupu weksla na 6 sierpnia 2013 r. Pozwani nie dokonali wykupu weksla ani nie dokonali spłaty należności. Powodowie zaś wnieśli powództwo o zapłatę kwoty 18.677,76 zł, na którą składają się: kwota 1000 zł stanowiąca zaległość w spłacie pożyczki, 4.726,83 zł z tytułu odsetek od nieterminowych płatności, 12.865,93 zł z tytułu poniesionych przez powodów na dzień wniesienia pozwu kosztów kredytu, opłata bankowa w kwocie 35 zł oraz 50 zł z tytułu opłaty za wydanie zaświadczenia z 27 listopada 2013 r.

Stan faktyczny w sprawie Sąd Rejonowy ustalił na podstawie dołączonych do akt dokumentów oraz zeznań stron M. K. i R. R., które uznał za wiarygodne i przy tak ustalonym stanie faktycznym uwzględnił powództwo w całości.

Sąd pierwszej instancji podzielił argumentację powodów, że pozwani mieli świadomość, że udzielona im pożyczka pochodzi ze środków kredytu, który powodowie zaciągnęli w (...) BANKU (...) S.A. specjalnie na ten cel. Wskazał ,że przemawia za tym treść deklaracji wekslowej, propozycje pozwanych aby spłacali raty bezpośrednio do banku oraz treść korespondencji e-mail pomiędzy stronami. Uwzględnił również stanowisko powodów, że brak terminowej spłaty pożyczki przez pozwanych pociągnął za sobą opóźnienia w spłacie kredytu bankowego, a w konsekwencji – wzrost kosztów kredytu.

Sąd Rejonowy wskazał, że w niniejszej sprawie bezspornym było, że pozwani zawarli z powodami umowę pożyczki oraz, że pozwana wystawiła weksel in blanco bez protestu, poręczony przez pozwanego, który miał charakter gwarancyjny i służył zabezpieczeniu roszczeń powodów na wypadek niewykonania umowy. Zobowiązanie wekslowe

wystawcy weksla własnego jest stosunkiem prawnym odrębnym względem leżącego u jego podstaw zobowiązania z umowy podstawowej. Jednakże w przypadku gdy podstawą wystawienia weksla jest zachodzący pomiędzy stronami stosunek obligacyjny, np. weksel ma zabezpieczać daną wierzytelność, wierzycielowi przysługują niejako dwa roszczenia, tj. ze stosunku kauzalnego oraz z weksla. Podkreślił, że dla zobowiązania wekslowego nie ma znaczenia, czy umowa w związku, z którą został wystawiony weksel będzie ważna, albowiem każdy, kto złoży swój podpis na wekslu musi liczyć się z tym, że może zostać zobowiązany, również wobec każdorazowego posiadacza weksla, do jego zapłaty. Powyższe ma uzasadnienie w samej naturze weksla.

Sąd pierwszej instancji podniósł, że powodowie w niniejszej sprawie wybrali zaspokojenie swojego roszczenia poprzez dochodzenie roszczenia z weksla, jednakże po wniesieniu zarzutów związanych z czynnością prawną będącą podstawą wręczenia weksla, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, a strony mogą powoływać się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego – na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego nawet wówczas, gdyby okazało się, że roszczenie wekslowe nie istnieje. Zarzuty te mogą być wnoszone i uwzględnione przez Sąd tylko wówczas, gdy mieszczą się w granicach zakreślonych przez prawo wekslowe. Powoływanie się przez pozwanego na stosunek prawa cywilnego, w związku z którym został powodowi wręczony weksel nie stanowi zmiany powództwa, zaś jego przedmiotem nadal pozostaje roszczenie wekslowe.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w toku postępowania w niniejszej sprawie pozwani podnosili, że wystawiony przez nich weksel in blanco został wypełniony niezgodnie z postanowieniami deklaracji wekslowej, wskazując, że zgodnie z ugruntowanym

w orzecznictwie poglądem ciężar dowodu, że weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym podnoszącym zarzut (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt VI ACa 1292/13, LEX nr 1506316).

W ocenie Sądu Rejonowego, pozwani jako dłużnicy wekslowi nie przedstawili żadnych dowodów potwierdzających ich twierdzenie o wypełnieniu weksla niezgodnie

z porozumieniem, nie wykazali nieprawidłowości w wyliczeniu wysokości dochodzonej pozwem kwoty ani nie wykazali, że nie są zobowiązani do pokrycia kosztów kredytu narastających na skutek ich opóźnienia w płatnościach. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji uznał, że weksel wypełniono zgodnie z porozumieniem wekslowym.

Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił zarzutu przedawnienia odsetek zgłoszonego przez pozwanych albowiem w jego ocenie pozwani nie wskazali, które odsetki i w jakiej kwocie uległy przedawnieniu. Ponadto zarzut przedawnienia odsetek jest także chybiony ze względu na fakt, że zgodnie ugruntowanym w orzecznictwie poglądem dla oceny przedawnienia odsetek od umowy pożyczki należy brać pod uwagę dzień wypełnienia weksla in blanco. Pogląd ten mówi, że przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia. Natomiast w niniejszej sprawie weksel wypełniono 23 lipca 2013 r., dlatego roszczenia powodów wobec wystawcy weksla na ten dzień były nieprzedawnione. Powodowie uzupełniając weksel in blanco ustalili datę płatności za weksel na dzień 6 sierpnia 2013 r. i to od tego dnia rozpoczyna się bieg przedawnienia roszczenia z weksla wobec czego Sąd Rejonowy uznał, że zarzut przedawnienia nie znajduje uzasadnienia.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 496 k.p.c.

O odsetkach Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 481, 482 k.p.c. w zw. z art. 48 ustawy Prawo wekslowe, uwzględniając, że dzień płatności został określony w wekslu na 6 sierpnia 2013 roku, a zatem powodowie mogli żądać zasądzenia na ich rzecz odsetek od 7 sierpnia 2013 roku i od tej właśnie daty zasądzono na rzecz powodów odsetki ustawowe.

O kosztach procesu Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli pozwani, zaskarżając go w części utrzymującej nakaz zapłaty co do kwoty 12 865,93 zł i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli wystawcy weksla M. R. i jego poręczyciela R. R. zawartych w deklaracji wekslowej z 13 kwietnia 2010 r., w przedmiocie prawa wypełnienia weksla przez powodów w zakresie kosztów związanych z kredytem gotówkowym (umowa nr (...) zaciągnięty w (...) BANK (...) S.A. 8 kwietnia 2010r.), polegające na przyjęciu, że uwzględnienie w wekslu kwoty 12 941, 93 zł stanowiącej poniesiony przez powodów koszt kredytu zgodnie z zaświadczeniem z 21 listopada 2013 r. odpowiada porozumieniu stron zawartym w deklaracji wekslowej.

W konkluzji wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z 31 sierpnia 2015 r. w części nakazującej pozwanym zapłacenie solidarnie na rzecz powodów kwoty 12 941, 93 zł tytułem należności głównej i w tym zakresie oddalenie powództwa, zasądzenie od powodów na rzecz pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu.

Wstępnie zaznaczenia wymaga, że ponieważ skarżący nie kwestionuje ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ani oceny dowodów to tymi ustaleniami Sąd Okręgowy jako Sąd odwoławczy jest związany.

Wskazać należy, że jedynym sformułowanym w apelacji zarzutem jest zarzut naruszenia art. 65§1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie błędnej wykładni oświadczeń woli dłużników wekslowych. Zgodnie z treścią powyższego przepisu oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje.

W ocenie Sądu drugiej instancji w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak było podstaw do uznania, że Sąd Rejonowy błędnie zinterpretował oświadczenia woli pozwanych zawarte w deklaracji wekslowej z 13 kwietnia 2010r. przyjmując, że uwzględnienie w wekslu kwoty 12 941, 93 zł, stanowiącej poniesiony przez powodów koszt kredytu zgodnie z zaświadczeniem z 21 listopada 2013 r. odpowiada porozumieniu stron zawartym w deklaracji wekslowej. Z treści deklaracji wekslowej bowiem jednoznacznie wynika, że M. K. i Z. K. mają prawo wypełnić w każdym czasie w wypadku niedotrzymania warunków zawartych w umowie pożyczki z 13 kwietnia 2010r. na sumę równoważącą w złotych, odpowiadającą zaległemu zadłużeniu wraz z należnymi odsetkami i innymi kosztami ubocznymi, kosztami związanymi z kredytem gotówkowym – umowa nr (...) zaciągnięty w (...) BANKU (...) S.A. z 8 kwietnia 2010r., jak również opłatami skarbowymi od poniesienia kwoty weksla w części uiszczonej przez wierzyciela. Tym samym nie można zgodzić się ze skarżącymi, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową.

Podkreślenia przy tym wymaga, że w przypadku zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem, pozwany - dłużnik wekslowy, składając zarzuty od nakazu zapłaty powinien nie tylko wskazać, że doszło do nieprawidłowego wypełnienia weksla przez powoda ale też powołać na tę okoliczność dowody (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 28 października 2011 roku w sprawie VI Aca 546/11 oraz 21 października 2011 roku w sprawie VI Aca 383/11, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 29 sierpnia 2007 roku w sprawie I Aca 442/07). Weksel jest bowiem papierem wartościowym ucieleśniającym bezwarunkowe i abstrakcyjne zobowiązanie pieniężne osób, które złożyły na nim podpisy. Zobowiązanie powstałe na skutek podpisania weksla podlega regulacjom ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. z 1936 r., Nr 37, poz. 282 z późn. zm.). Zgodnie z brzmieniem art. 17 przywołanej ustawy osoby, przeciw którym dochodzi się praw z wekslu, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać

się zarzutami opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz nabywający weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. W judykaturze utrwalony jest jednak pogląd, że wykluczenie zarzutów opartych na stosunkach osobistych pomiędzy dłużnikiem wekslowym, a wierzycielem nie dotyczy sytuacji, gdy wierzycielem jest remitent. Tym samym sytuacja dłużnika wekslowego zależy od tego, czy odpowiada on wobec pierwszego wierzyciela (remitenta), czy też wobec kolejnego wierzyciela wekslowego (kolejnego nabywcy weksla). W pierwszej z wymienionych sytuacji dopuszcza się możliwość podnoszenia zarzutów dotyczących tzw. stosunku podstawowego łączącego strony, a więc w niniejszej sprawie - zarzutów odnoszących się do łączącej strony umowy pożyczki. Przy czym uprawniony do zgłaszania zarzutów ze stosunku podstawowego jest również poręczyciel wekslowy - w sytuacji, gdy w procesie występuje po stronie pozwanej wspólnie z wystawcą weksla. Zgodnie z treścią art. 32 zd. 1 przywołanej ustawy poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za kogo poręczył. Pomimo tego proces taki nadal ma charakter tzw. procesu wekslowego, a więc takiego, w którym wystawienie weksla tworzy domniemanie istnienia wierzytelności w wysokości określonej sumą wekslową, a więc ciężar udowodnienia okoliczności przeciwnych spoczywa na dłużniku (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 07 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 08 listopada 2013 r., I ACa 114/13).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy podkreślił, że pozwani podnieśli de facto jeden zarzut, który miał przemawiać za ich żądaniem oddalenia powództwa, a mianowicie argumentowali, iż weksel będący podstawą wywiedzionego roszczenia został wypełniony niezgodnie z zawartą deklaracją wekslową ,albowiem nie wyrazili ono zgody na odniesienie umowy pożyczki do zawartej przez powodów umowy kredytu.

Z przyczyn omówionych wyżej pozwani powinni powyższe twierdzenia udowodnić w myśl art. 6k.c. w zw. z art. 232k.p.c.. W stanie faktycznym sprawy zgodzić się należy z Sądem Rejonowym, że pozwani jako dłużnicy wekslowi nie przedstawili żadnych dowodów potwierdzających ich twierdzenie o wypełnieniu weksla niezgodnie z porozumieniem, nie wykazali nieprawidłowości w wyliczeniu wysokości dochodzonej pozwem kwoty ani nie wykazali, że nie są zobowiązani do pokrycia kosztów kredytu narastających na skutek ich opóźnienia w płatnościach. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji uznał, że weksel wypełniono zgodnie z porozumieniem wekslowym.

Artykuł 6 k.c. formułuje podstawową regułę rozkładu ciężaru dowodu w sporze cywilnoprawnym wskazując przede wszystkim, kogo obciążają skutki niepowodzenia procesu dowodzenia (tak zwany ciężar dowodu w znaczeniu materialnoprawnym). Przedstawienie przez stronę dowodu w celu wykazania określonych twierdzeń o faktach sprawy, z których wywodzi ona korzystne dla siebie skutki, nie jest jej prawem czy obowiązkiem procesowym, lecz ciężarem procesowym, wynikającym i zagwarantowanym przepisami prawa, przede wszystkim w jej własnym interesie. Zgodzić się należy z Sądem Rejonowym co do zasady, iż w postępowaniu nakazowym ciężar wykazania zarzutów podniesionych przeciwko wekslowi gwarancyjnemu, w szczególności odnoszących się do stosunku podstawowego, spoczywa na stronie pozwanej, nie obciąża natomiast powoda, co wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 2010 r., IV CSK 109/10, do którego nawiązywało także późniejsze orzecznictwo sądów powszechnych (w szczególności wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 7 marca 2012 r., I A Ca 97/12, i wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 września 2012 r., VI ACa 383/12). Podzielając poglądy wyrażone w podanych orzeczeniach, należy wskazać na potrzeby badanej sprawy, że dochodzone roszczenie powodowie opierali na wekslu gwarancyjnym. Korzystając zatem z weksla i nie dochodząc wierzytelności bezpośrednio ze stosunku podstawowego, powodowie znajdowali się z pozycji uprzywilejowanej o tyle, że to na pozwanych spoczywał ciężar udowodnienia, że rozliczenie umowy pożyczki nie wykreowało po stronie powoda wierzytelności podanej w pozwie. Pozwani byli więc zobowiązani do złożenia rozliczenia wykazującego, że w określonej części albo w całości żądanie oparte na wekslu gwarancyjnym nie zasługiwało na uwzględnienie, czyli że w wekslu została wpisana suma przewyższająca zobowiązania pozwanych albo też, że rozliczenie rozwiązanej umowy w ogóle nie wykreowało wierzytelności po stronie powodowej w stosunku do pozwanych.

Zatem odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż ciężar dowodu wynikający z art. 6 k.c. w zakresie wykazania w jakim zakresie koszty obsługi kredytu byłyby mniejsze, gdyby powodowie wszystkie należności ratalne, które uzyskiwali w odpowiednim czasie, wpłacali na konto kredytu obciążał pozwanych. Obowiązkowi powyższemu pozwani nie sprostali. Wykazali oni jedynie, że z tytułu umowy pożyczki spłacili łącznie 29.000zł przy czym część rat była

dokonana ze znacznym przekroczeniem umówionego terminu. Nie zaistniała zatem sytuacja , która by obligowała powodów do udania się z pozwanymi do banku w celu rozliczenia zaciągniętego kredytu.

Z powyższych względów należało podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, że zaszły podstawy do utrzymania nakazu zapłaty w całości na podstawie art. 496 k.p.c.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy uznając trafność i prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekł stosownie do art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 5) w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. 490 j.t.).